5C

(A22)

No. of Printed Pages: 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.A. (PREVIOUS) (EXTERNAL) EXAMINATION
2015
Monday, 30, March
02.30 P.M. TO 05.30 P.M.
SUBJECT CODE: SAN-401
SANSKRIT LIT. (PRINCIPAL)PAPER-I

TOTAL MARKS: 100

शिशुपालवधम् (प्रथम सर्गः) — महाकवि माघः ।
नैषधीचरितम् (प्रथम सर्गः) श्रीहर्षः ।
कादम्बरी (महाश्वेतावृत्तांत) - बाणभट्टः ।

प्रश्न-१ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો. (૦૮)

(१) रणद्भिराघट्टनया नभस्वतः पृथग्विभिन्नश्रुतिमण्डलैः स्वरैः ।
स्फुटीभवद्ग्रामविशेषमूर्च्छनामवेक्षमाणं महतीं मुहुर्मुहुः ॥

(२) स काञ्चने यत्र मुनेरनुज्ञया नवाम्बुदश्यामतनुर्न्यविक्षत ।
जिगाय जम्बूजनितश्रियं सुमेरुशृङ्गस्य तदा तदासनम् ॥

(३) तपेन वर्षाः शरदा हिमागमो वसन्तलक्ष्म्या शिशिरः समेत्य च ।
प्रसूनक्लृप्तिं दधतः सदर्तवः पुरेऽस्य वास्तव्यकुटुम्बितां ययुः ॥

(४) स बाल आसीद्वपुषा चतुर्भुजो मुखेन पुर्णेन्दुनिभस्त्रिलोचनः ।
युवा कराक्रान्तमहीभृदुच्चकैरसंशयं सम्प्रति तेजसा रविः ॥

प्रश्न-१ (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૬)

(१) शरीरभाजां भवदीयदर्शनं व्यनक्ति कालत्रितयेऽपि योग्यताम् ।
(२) ऋते रवेः क्षालयितुं क्षमेत कः क्षपातमस्काण्डमलीमसं नभः ।
(३) अतर्कयत् विघ्नमिवेष्टसाहसः प्रसादमिच्छासदृशं पिनाकिनः ।
(४) सदाऽभिमानैकघना हि मानिनः ।

प्रश्न-२ 'शिशुपालवधम्'ના આધારસ્થાનો આપી,તેમાં કવિકૃત પરિવર્તન અને પરિવર્ધન દર્શાવો. (૧૬)

અથવા

प्रश्न-२ નીચેના વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૬)

(૧) શ્રીકૃષ્ણએ કરેલું નારદનું સ્વાગત.
(૨) 'શિશુપાલવધમ્'ના પ્રથમ સર્ગમાં આવતા અલંકારો.

प्रश्न-૩ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો. (૦૮)

(१) अधीतिबोधाचरणप्रचारणैर्दशाश्चतस्त्रः प्रणयन्नुपाधिभिः ।
चतुर्दशत्वं कृतवान् कृतः स्वयं न वेद्मि विद्यासु चतुर्दशस्वयम् ॥

(२) सितांशुवर्णैर्वयति स्म तद्गुणैर्महासिवेम्नः सहकृत्वरी बहुम् ।
दिगङ्गनावरणं रणाङ्गणे यशः पटं तद्भटचातुरीतुरी ॥

(३) कथाप्रसङ्गेषु मिथः सखीमुखातृणेऽपि तन्व्या नलनामनि श्रुते ।
द्रुतं विधूयान्यदभूयतानया मुदा तदाकर्णनसज्जकर्णया ॥

(४) प्रियासु बालासु रतिक्षमासु च द्विपत्रितं पल्लवितश्च बिभ्रतम् ।
स्मरार्जितं रागमहीरुहाङ्कुरं मिषेण चञ्च्वोश्चरणद्वयस्य च ॥

પ્રશ્ન-૩ (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૬)

(१) अजस्रमभ्यासमुपेयुषा समं मुदैव देवः कविना बुधेन च ।

(२) त्यजन्त्यसून्शर्म च मानिनो वरं त्यजन्ति न त्वेकमयाचितव्रतम् ।

(३) इतीव पान्थं शपतः पिकान् द्विजान् सखेदमैक्षिष्ट स लोहितेक्षणान् ।

(४) विगर्हितं घर्मघनैर्नि बर्हणं विशिष्य विश्वासजुषां द्विषामपि ।

પ્રશ્ન-૪ 'નૈષધીયચરિતમ્'નું સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન કરો. (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ નીચેના વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૬)

(૧) નલવર્ણન.

(૨) હંસવિલાપ.

પ્રશ્ન-૫ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક નો અનુવાદ કરો. (૧૧)

(१) अथ विजृम्भमाणनवनलिनवनेषु, अकठोरचूतकलिकाकलापकृतकामुकौत्कलिकेषु, कोमलमलयमारुतावतारतरङ्गितानङ्गध्वजांशुकेषु, मदकलितकामिनीगण्डूषसीधुसेकपुलकितबकुलेषु, मधुकरकुलकलङ्ककालीकृतकालेयककुसुमकुडमलेषु, अशोकतरुताडनारणितरमणीमणिनूपुरझङ्कारसहस्रमुखरेषु, विकासन्मुकुलपरिमलपुञ्जितालिजालमञ्जुशिञ्जितसुभगसहकारेषु, अविरलकुसुमधूलिवालुकापुलिनधवलितधरातलेषु, मधुमदविडम्बितमधुकरकदम्बकसंवाह्यमानलतादोलेषु ।

(२) गते च केयुरके चन्द्रापीडमुवाच । राजपुत्र रमणीयो हेमकूटः । चित्रा च चित्ररथराजधानी । बहुकुतूहलः किंपुरुषविषयः । पेशलो गन्धर्वलोकः । सरलहृदया महानुभावा च कादम्बरी । यदि नातिखेदकरमिव गमनं कलयसि नावसीदति वा गुरुप्रयोजनमदृष्टचरविषयीकूतुहलि वा चेता मद्वचनमनुरुध्यते वा भवानतिसुखदायि वाश्चर्यदर्शनमर्हसि वा प्रणयमिमप्रत्याख्यानयोग्यं वा जनं मन्यसे समारुढो वा परिचयलेशोनुग्राह्यो वायं जनः ततो नार्हसि निष्फलां कर्तुमभ्यर्थनामिमाम् ।

પ્રશ્ન-૫ (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૯)

(१) अहो जगति जन्तूनामसमर्थितोपनतान्यापतन्ति वृत्तान्तान्तराणि ।

(२) अदृष्टपूर्वां कुसुममञ्जरीमद्राक्षम् ।

(३) धैर्यघना हि साधवः ।

(४) उच्चलितायाश्च मे दुर्निमित्तनिवेदकमस्पन्दत दक्षिणं लोचनम् ।

(५) नूनमपुण्योपहतायाः पापाया मम भगवानन्तकोपि परिहरति दर्शनम् ।

(६) प्रभवति हि भगवान्विधिः ।बलवती च नियतिः।

પ્રશ્ન-૬ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો. (૨૦)

(૧) બાણનું ગદ્ય.

(૨) અચ્છોદસરોવરનું વર્ણન.

(૩) મહાશ્વેતાનું પાત્રાલેખન.

(૪) કપિંજલનો ઉપદેશ.

ॐॐॐॐॐ